ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **Bc. L. R.,** proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2018, č. j. 2 Ad 20/2015 - 85,

takto:

I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce **se zamítá.**

II. Kasační stížnost **se zamítá.**

III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Praze, který věc posléze postoupil Městskému soudu v Praze, domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 12. 2014, č. j. X, a ze dne 17. 12. 2014, č. j. X, jimiž byla zamítnuta žalobcova odvolání a potvrzeny platební výměry na pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za rok 2011 (platební výměr Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 5. 11. 2014. č. j. X) a za rok 2012 (platební výměr Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 5. 11. 2014, č. j. X). Žalobce současně požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Městský soud následně usnesením ze dne 19. 2. 2018, č. j. 2 Ad 20/2015 - 85, návrh žalobce na ustanovení zástupce zamítl.

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti tomuto usnesení městského soudu kasační stížnost, v níž poukazoval na rozdílné postavení zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných (dále jen „OSVČ“) a namítal, že u OSVČ musí být zohledňovány nejen příjmy, ale taktéž i výdaje na úhradu nutných nákladů k práci. Stěžovatel dále poukazoval na to, že utrpěl dvě autonehody s ublížením na zdraví, které byly způsobeny výlučně cizím zaviněním.

Stěžovatel věnuje 80 % svého času soudním sporům trvajícím již 16 let a dalším řízením souvisejícím s uvedenými nehodami a k obživě spolu s léčbou mu zbývá pouhých 20 % časové rezervy, a právě z tohoto důvodu nemůže vytvářet zisk. Stěžovatel nepobírá žádné sociální dávky a jeho výdaje jsou v důsledku zmiňovaných autonehod navýšeny o mimořádné výdaje (např. návštěvy odborných lékařů, rehabilitace, doplatky léků, vitamíny, zdravotní pomůcky, mimořádné výdaje na nájem a další mimořádné výdaje). Současně stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[5] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel je účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.).

[6] Pokud jde o splnění poplatkové povinnosti, v řízení o kasační stížnosti stěžovatele poplatková povinnost nestíhá s ohledem na to, že jeho kasační stížnost nesměřuje proti rozhodnutí krajského (městského) soudu o návrhu ve věci samé či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (blíže viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS, dostupné též na www.nssoud.cz). Nelze přitom předpokládat, že by v nyní posuzované věci měly nastat jakékoli další okolnosti, pro něž by osvobození od soudních poplatků mohlo být relevantní. Z těchto důvodů zdejší soud o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků nerozhodoval.

[7] Jak přitom vyplývá ze zmiňovaného usnesení rozšířeného senátu, stěžovatel v řízení o kasační stížnosti, která nesměřuje proti meritornímu rozhodnutí krajského soudu ani proti rozhodnutí, jímž se řízení před krajským soudem končí, nemusí splňovat ani podmínky dle § 105 odst. 2 s. ř. s. (povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právnického vzdělání advokátem).

[8] I přesto ovšem stěžovatel podal návrh na ustanovení zástupce, a pokud by splňoval zákonné podmínky, jistě by mu Nejvyšší správní soud zástupce, byť v této věci není zastoupení advokátem obligatorní, mohl ustanovit. O návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce tedy musel zdejší soud rozhodnout. Nejvyšší správní soud podotýká, že podle § 35 odst. 9 s. ř. s. se pro rozhodnutí o ustanovení zástupce vyžaduje kumulativní splnění dvou podmínek, a to jednak splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, jednak též nezbytná potřeba takového zastoupení k ochraně práv účastníka řízení. Nejvyšší správní soud neshledal především splnění druhé nutné podmínky pro ustanovení zástupce, tedy jeho nezbytnost k ochraně práv stěžovatele. Kasační stížnost má požadované základní náležitosti, je zřejmé, čeho se jí stěžovatel domáhá; přitom v předmětné věci se jedná o posouzení nikterak komplikované otázky, o které soud může rozhodnout na základě podané kasační stížnosti a podkladů obsažených ve spise, aniž by bylo třeba za tímto účelem stěžovateli ustanovovat zástupce. Za této situace tedy Nejvyšší správní soud návrh na ustanovení zástupce zamítl.

pokračování

[9] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda v tomto rozsahu napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[10] Jak plyne z § 35 odst. 9 s. ř. s., účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou současně splněny dvě podmínky: 1) účastník splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) ustanovení zástupce je nezbytně třeba k ochraně jeho práv.

[11] Městský soud při posouzení, zda účastník splňuje předpoklady pro osvobození soudních poplatků, předně uvedl, že ačkoliv je stěžovatel podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, osvobozen od soudních poplatků, předpokladem pro ustanovení zástupce je posouzení majetkových poměrů účastníků řízení. Z posledního potvrzení o majetkových poměrech stěžovatele přitom městský soud zjistil, že stěžovatel měl v roce 2015 příjmy 552 317 Kč bez DPH a výdaje 549 110 Kč bez DPH (rozdíl 3207 Kč), přičemž nepobíral žádné sociální dávky, neměl další příjmy a jeho majetek větší hodnoty (ve výši 2 000 000 Kč) mu měl být dle jeho tvrzení ukraden; stěžovatel pak deklaroval dluhy na sociálním a zdravotním pojištění a na půjčkách v celkové výši 400 000 Kč a dále penále a úroky. Na druhou stranu městský soud z přiložené kopie daňového přiznání stěžovatele k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2016 zjistil, že základ jeho daně činil 374 127 Kč, přičemž tato daň z příjmů fyzických osob za uvedené zdaňovací období činila 31 275 Kč. Příjem stěžovatele po odečtení daně za rok 2016 tak činil více než 340 000 Kč (tj. více než 28 000 Kč měsíčně – to je částka přesahující průměrnou hrubou měsíční nominální mzdu, jež v roce 2016 dosahovala výše 27 589 Kč). Přestože městský soud vzal v úvahu, že stěžovatel musí splácet své závazky, uvedený příjem nepovažoval za tak nízký, aby mohl dospět k závěru, že stěžovatel nemá dostatečné prostředky ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. Městský soud proto uzavřel, že v posuzovaném případě nebyla splněna podmínka dle § 35 odst. 9 věty prvé s. ř. s., neboť u stěžovatele nejsou naplněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

[12] Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením ztotožňuje, přičemž považuje za podstatné, že městský soud ve svém rozhodnutí zohledňoval nejen příjmy stěžovatele, ale rovněž i jím uváděné závazky, a na základě informací, které měl k dispozici, dospěl k závěru, že majetkové poměry stěžovatele neodůvodňují osvobození od soudních poplatků.

[13] Stěžovatel uvedený závěr městského soudu zpochybňuje především poukazem na rozdílné postavení zaměstnanců a OSVČ, u nichž je třeba zohledňovat nejen jejich příjmy, ale i výdaje na úhradu nutných nákladů jejich činnosti. V tom má stěžovatel nepochybně pravdu, nicméně u příjmů ze samostatné činnosti dani podléhají právě toliko příjmy snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení (§ 7 odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů), a to buď v prokázané výši, nebo ve výši stanovené paušální částkou (§ 7 odst. 7 a 8 zákona o daních z příjmů).

[14] Městský soud tedy postupoval správně, pokud z deklarované daňové povinnosti stěžovatele za zdaňovací období roku 2016 dovodil, že průměrný měsíční příjem stěžovatele přesahoval částku 28 000 Kč. Zvažoval-li městský soud ve vztahu k tomuto příjmu následně i povinnost stěžovatele splácet své závazky, je rozhodnutí městského soudu plně přezkoumatelné a Nejvyšší správní soud zároveň neshledal, že by se městský soud dopustil nesprávného posouzení či jiné nezákonnosti.

[15] Městský soud proto nepochybil, pokud návrh stěžovatele na ustanovení zástupce zamítl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplňoval podmínky pro osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s., nebylo třeba, aby se městský soud zabýval též otázkou, zda došlo k naplnění druhé podmínky pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 9 s. ř. s., tj. potřeby zastoupení k ochraně jeho práv.

[16] S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji dle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšnému žalovanému ovšem žádné náklady v tomto řízení nevznikly, takže mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 31. května 2018

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu